

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1549. Soc. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

cenfium. Etenim ex Simonis confilio Joannes Rex Duci Borgia gratias egit per epistolam, quod Collegium, & Academiam fundaverit Societati. Borgia id placuit vehementer. Paulo post à Simone postulat, ut ad Gandiensem Academiam, utpote jam confirmatam, nonnullos è nostris Scholasticis ad excipienda Theologiae placita submitteret.

Moritur
P. Emmanuel
Barradius,

12. Haftenus è fociis nullus intra Collegium obferat. Primus hujus anni 5. Maji mortales reliquit P. Emmanuel Barradius, patrià Bejenfis, Societati adscriptus Novembri superioris anni. Dum animum meditationibus S. Ignatii excolit, suae mortis diem instare divinitus intellexit, atque ad eundem diligenter se comparavit. Quoniam verò proprio templo adhuc carebat Collegium, eundem in vicinà Ecclesiae paracia intulimus sepulchro.

Rodericus
Menefius.

13. Ulyssipone 9. Augusti spes non vulgares amissimus in Roderico Menefio nondum Sacerdote, viro praecipuae nobilitatis. Studio virtutis omnes curas impendit: consummatus in brevi explevit tempora multa. Animi demissione erat tantà, tantoque sui contemptu, quanto vix ullus. Corpus suum sancto odio prosequabatur: infinitos propè illud affligendi modos, artesque invenerat. Ulyssiponem missis sacris ordinibus initiandus quintum diem sensit fatalem. Dicere solebat, quot in Societate annos numeraret, totidem se ad supremam hanc horam studiosè comparasse: Morti proximus intentis in M. Simonem oculis placidè subrisit. Non videbatur timere mortem, sed lætus migrare ex hoc saeculo, ut intraret in gaudia Domini servus verè bonus & fidelis. Obiit cum magna fama sanctimoniae, & excelsae virtutis. Ludovicus Grana abiturus in Brasiliam ex Roderici ossibus reliquias expetiit in dulce solatium laborum.

Strada Valli
soleto scribit

14. Franciscus Strada Vallisoleto per epistolam consolabatur Socios Conimbricenses, quos multum afflictos esse non dubitavit.

Annus 1549. Soc. 10.

S. Ignatius in
vigilat rei
Aethiopicae,

S. P. Ignatius 17. Januarii litteras dedit ad quendam è nostris in aula Joannis Regis versantem, explicuitque, quantum Romae consuleret negotiis Serenissimi Regis, maxime circa Aethiopiam ad mare rubrum. Petrus Abyssinus natione, Romae laborabat, ut Patriarchalem Aethiopiae dignitatem obtineret. Multum Ignatius profuit consilio, & auxilio Serenissimi Regis Legato, ut fortasse jus patronatus, quo haftenus Lusitaniae Reges gaudebant, saluum maneret, ac inviolatum.

Simon ex Lu-
sitania abiturum
frustra tentat.

2. Porro existimabat S. Parens Simonem iter meditari in Brasiliam, ut gentibus illis Evangelium Christi praedicaret. At morte Martini de S. Cruce praepeditus abstinuit ab hac navigatione. Interea tamen significavit Ignatio, Regi gratum fore, si è primis Patribus Claudium, vel Hieronymum Domenecum sui loco in Lusitaniam expediret. Verum quia ille Ducis Ferrariæ, hic Pro-regis Siciliae Confessarius amoveri non facile posset, Simon in Lusitania manere est coactus.

Petrus Dome-
necus, qui fue-
rit, fundat
orphanotro-
phium.

3. Petrus Domenecus Abbas Catalaunensis degebat Ulyssipone; quae de causâ eo venerit, non est in comperto. Hic adeo nos dilexit, ut tandem Societati nostrae sit adscriptus. Reversus in Catalauniam emissis votis religiosis, impetrata venia, suum administravit beneficium, & fundationem Collegii Barcinonensis promovit. Erat ob virtutes suas, quibus fulgebat, Regibus gratiosus. Negotia, quae ad divinum obsequium, aut animarum salutem pertinebant, aggressus fortiter, praeter spem omnium feliciter confecit. Ea fuit domus orphanorum institutio, quam moliebatur. Ut opus stabile conderet, indefesso zelo laboravit: ipse obibat plateas & compita, vagos, & otio torpentes in aedes illas manu ducebat, nullumque officii genus praetermisit, ut eos meli-
ora

ora edoceret. Quem in finem ut bene cedat opus, Conimbricensium sociorum preces efflagitavit.

4. Quamvis inter tot prospera in Lusitania non deessent etiam adversa, quibus DEUS Opt. Max. ubique probat hanc minimam Societatem; presenti anno, nō Divina providentia servos suos protexisset, indubia tempestas demersisset nos. Duodecimā Junii Societatem ingressus est Conimbricæ Theotonius, legitimus Brigantini Ducis jam vitæ functi filius, & frater Theodosii Ducis, atque Joannis Regis consanguineus. Incolebat ille monasterium S. Crucis, ibique dum litteris daret operam, sæpius nostrum invisebat Collegium. Visis igitur tot è prima nobilitate adolescentibus, qui religiosā humilitate surgentis Collegii molem labore manuum suarum promoverent, concepit sancta desideria idem sequendi institutum.

5. Admitti itaque petiit, sæpius rejectus ob gravissima, quæ inde prævidebantur incommoda. Cum verò non desisteret, visum est in Domino, votis Theotonii annuere, nec petito prius fratris, aut Regis assensu, cujus impetrandi vix ulla spes affulgebat. Ubi fratri res innotuit, tulit ægerrimè. Convenit ergo Regem, multaque adversus Simonem questus rogat sibi fratrem reddi. Accitum in aulam Simonem Rex vultu severo excipit, Theotonium quoniam inconsideratè egisset, domum remitti imperat. Nec variis, quæ Simon modestè adstruebat, rationum momentis in aliam sententiam poterat inclinari. Imò Rex tenax propositi, quando, inquebat, renuis sponte julsis parere, facies invitus, quod volo.

6. His maturè expensis, metuebat Simon, ne fortasse etiam alii, qui non tantā pollerent autoritate, Regis imitarentur exemplum, moderatis quidem, gravibus tamen verbis reposuit se adduci non posse ad credendum, Majestatem suam permissuram, ut tanta Societati à se fundatæ fieret injuria. Quòd si tamen contra spem aliud eveniret, novas sibi, suisque sedes extra Lusitaniā quærendas. Hinc rebus jamjam Ulysipone rite compositis, Conimbricam petiit, abitum suum, ac nostrorum Salmanticam paraturus, nisi suum Serenissimus consilium mutaret.

7. Arduum erat, regiis non stare promissis, aut Theodosium Ducem offendere; nec erat minùs difficile è regno illam, quam tantopere hucusque foverat, dimittere Societatem. Hæc inter multum fluctuabat regius animus: tandem retinere Societatem statuit, ac furem Brigantini Ducis animum ad miora, atque ut Theotonium Societati donaret, feliciter inclinavit. Theotonius liber his periculis eluctatus generosè capit sacra Christi vestigia sequi. Primus erat in vilioribus ministeriis obeundis. Optavit inter Coadjutores latere. In sui tamen odio modum excelsit. Ferebat ægrè sibi poni terminos, quos transgredi non liceret. Nimis suæ adhærebat sententiæ. Quare Ignatius eum Romam evocavit, ut omnes tentaret vias, quibus eundem reduceret ad debitæ leges discretionis. Cum verò nihil proficeret, collatis cum Rege consiliis illum à religionum votorum vinculo absolvit. Eborensi dein Ecclesiæ Archiepiscopus præerat magna cum laude, & suæ commendatione virtutis.

8. Præter Theotonium septem supra triginta auxere numerum sociorum. Hos inter Gonfalus Alvarus, vir multis in Lusitania meritis clarus, qui tandem missus est in Indiam cum potestate Visitatoris. Emmanuel Lopius, consanguineus S. Antonii Lusitani, qui unā cum Gonfalo ad littus Japoniæ naufragio interiiit. Martialis Vafæus, Franciscus Adornus. Emmanuel Alvarus. Amator Rebellus, postea Sebastiani Regis Magister. Michaël Estevis, pestiferā lue obiit in obsequio charitatis.

9. Nihil hic annus refert gloriosius, quàm susceptam in Americam expeditionem Brasiliensem, quā factum initium nostræ per Brasiliam Provinciæ. Divisa est hæc ora maritima in plures Præfecturas, quibus præsunt Lusitani. Ut verò erat Joannes non tam ad extendendos regni fines, quàm ad fidem propagandam intentus, mentem suam Simoni exponit. Primus, qui se ad hanc

Antonius Franco.

D 2

Do-

Dominici agri culturam offerret, erat M. Simon. Regem multum obnitentem tandem eo inclinavit, ut triennio absentiam indulgeret; quo finito rediret in Lusitaniam. Sed Ignatius non probavit, praesertim cum intellexisset obitum Martini de S. Cruce, ac in varia negotia Simonis industria, & praesentia requireretur.

10. Igitur ad rem tantam non absque sancta caeterorum invidia electi sunt Emmanuel Nobrega Superior, Joannes Aspilueta Navarrus, Antonius Pirijs, Leonardus Nunius, omnes Sacerdotes, Vincentius Rodericius, & Didacus Jacomius, nondum sacris initiati. Profecti sunt Februario mense una cum Thoma Sa futuro supremo Brasiliae Praefecto. Felici usi navigatione, qua classariis, qua vectoribus multum profuerant; donec anchora jacerentur in portu Bahiensis. Ferebat Praefectus in mandatis, ut intra amplum illum sinum novam urbem conderet, sedem illius novi imperii futuram. Unde jure merito inter primos urbis Bahia fundatores praedicti servi DEI debent numerari. Ut enim Praefectus, alique disponenda urbi curas impendere; ita nostri barbaris, morum feritatem ut ponerent, ac fidei rudimenta caperent, nulli industria, nulli parcebant labori.

Simon adit
Conimbricam,

11. Martii duodecimâ denuo M. Simon invisit Socios Conimbricenses. Ejus praesentia plurimum animati sunt ad amorem & studium religiosae perfectionis. Vix Collegium est ingressus, dum mensae accumbabant focii, & ecce! sine mora, relictis epulis, festinant obviam, ruuntque in suavisissimi parentis amplexus. Adeo tenebat omnes pium ejus alloquendi desiderium. Octobri mense cum P. Mose Joanne, & Francisco Henrique secundum Conimbricam venit: pari ardore inflammavit socios, cum primis dum referret virtutes primorum Patrum, viasque mirabiles, quibus DEUS eos deduxit ad condendam Societatem. Die Sanctis omnibus sacra nuncuparunt vota focii duo supra octoginta. Id temporis moris non erat sub finem tirocinii, quod tunc non ultra annum extendebatur, vota emittere; sed necesse erat nonnihil eadem differre, donec Majorum arbitrio destinaretur dies, qua plures se DEO offerrent in holocausta.

12. Die illa Gonçalus Sylveira primum verba fecit ad nuncupantes vota, dein ad reliquam sociorum coronam. Simon autem postquam multa de zelo discessisset animarum, indulget, ut qui vellent, externos convenirent, micerentque sermones de rebus divinis. Sanctissimis igitur incitati stimulis alii Professores Academiae, alii viros praecipuos adire, felici adeo eventu, ut sine fastidio audirentur, & moverent animos ad pietatem, & studium virtutum.

Judicium Conimbricensis
Episcopi de
Societate.

13. M. Simon tum temporis invisebat Episcopum Joannem Soarium, hic ut erat Societati admodum addictus, librum Vincentii Ferrerii aperit de vita spirituali; ad calcem illius capit legere hujusmodi verba: Tria sunt a nobis singulariter, & assidue meditanda. Primo Christus Crucifixus incarnatus. Secundo status Apostolorum. Tertiò status virorum Evangelicorum futurus: & haec debet die, nocteque meditari, scilicet statum pauperrimorum, simplicissimorum, mansuetorum, humilium, & abjectorum, charitate ardentissima sibi conjunctorum &c. Haec, & plura, quae sequuntur ad finem usque capitis, decurrit optimus Praefatus, omniaque, & singula, de Societate dicta esse, est interpretatus non sine rubore Simonis.

Benevolentia
PP. Dominici
canonum in
Societatem.

14. Vigesima Januarii dedit Romae litteras ad universum suum Ordinem Reverendissimus Franciscus Romeus, totius Sacrae Familiae S. Dominici Generalis, verbisque amplissimis nostros socios suis filiis commendat. Sub gravibus poenis verat, ne quisquam suorum rebus nostris detrudere, nostrum impugnare ausit Institutum, quod Sancta Sedes approbavit. Hortatur, ut nos tueantur, ac protegant adversus inimicorum injurias. Singularis hic religiosus affectus nullam unquam in Societate delebitur oblivione, quae se huic sanctissimae familiae semper obstrictissimam profitetur.